

31. Yleiset työt

Yleisten töiden lautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1960 puheenjohtajana os.pääll. Valtter Laitinen, varapuheenjohtajana yli-ins. Harald Backman sekä jäsenenä dipl.ins. Ilmari Helanto, varat. Gustaf Laurent, kirvesmies Toivo Lindgren, leht. Aarre Loimaranta, joht. Fritiof Sundqvist sekä hänen kuoltuaan toimistopääll. Aarne Leskinen 2.11. lukien, kaup.joht. Arno Tuurna sekä viilaaaja Veikko Vanhanen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul.kaup.joht. Hjalmar Krogius. Lautakunnan sihteerin tointa hoiti viransijaisena lain.op.kand. Olavi Juuti.

Lautakunta kokoontui 48 kertaa ja käsitteli 2 029 asiaa. Kirjeitä lähetettiin 617.

Lautakunnan kertomusvuoden aikana tekemistä päätöksistä ja esityksistä sekä antamista lausunnoista mainittakoon seuraavat tärkeimmät, jotka on ryhmitelty rakennusviraston eri toimialojen mukaan:

Katurakennusosaston toimialaan kuuluvat. Päätökset: Lautakunta päätti, että katurakennusosasto sai toistaiseksi aloittaa omaa työvoimaa käyttäen sellaiset katu- ja viemärialan uudistyt, joiden kustannukset suoritettiin pääomamenoihin merkityistä määrärahoista, lukuun ottamatta jäteveden puhdistuslaitosten rakennustöitä, sillanrakennustöitä ja kestopäällystetöitä, joiden osalta osaston oli tehtävä lautakunnalle eri esitykset siitä, suoritettiinko ne omalla työvoimalla vai annettiin urakalla tehtäviksi (1.2. 241 §).

Katurakennusosasto oikeutettiin antamaan katujen päällystystyöt tarjouksia tehneille eri toiminimille huomioon ottaen tarjousten edullisuuden kaupungille (2.5. 778 §).

Käskynhaltijantien sillanrakennustyö päätettiin antaa Insinööritoimisto Oy:n suoritettavaksi 32.4 mmk:n urakkahinnasta (1.2. 251 §).

Tapanilan pumppuaseman rakennus- ja koneistotyöt päätti lautakunta antaa Insinööritoimisto Oy. Veston suoritettavaksi 10.86 mmk:n urakkahinnasta (29.2. 462 §) sekä Tammisalon pumppuaseman rakennus-, koneisto- ja sähkötyöt G. W. Berg & Co:n suoritettavaksi 6.6 mmk:n urakkahinnasta (29.8. 1 367 §).

Lautasaaren puhdistamon rakentaminen annettiin Yleinen Insinööritoimisto Oy:n tehtäväksi hintaan 159.98 mmk (23.5. 881 §).

Kulosaaren kalliosuojan louhintatyö päätettiin antaa Elovuori & Kumpp. Oy:n suoritettavaksi 52.6 mmk:n urakkahinnasta (7.11. 1 798 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan katurakennusosaston käyttöön Machinery Oy:ltä kaksi Michigan- merkkistä kauhakuormajaa, malli 85 A, hintaan 5 767 343 mk/kpl (9.5. 822 §).

Esitykset kaupunginhallitukselle koskivat seuraavia asioita: määrärahan saamista v:n 1959 ja kertomusvuoden työttömyystöitä varten (25.1. 199 §, 28.3. 610 §); väestönsuojien piirustusten hyväksymistä (22.2. 394 §, 5.9. 1 395 §, 19.9. 1 468 §); jäljempänä mainittujen alueiden katupiirustusten ja viemärisuunnitelmien hyväksymistä: Oulunkylän keskiosan (22.2. 399, 400 §), Tammisalonsa (16.5. 835, 836 §), Etelä-Haagan luoteisosan (26.9. 1 490, 1 491 §), Pihlajamäen (17.10. 1 660, 1 661 §) sekä Niemenmäen (24.10. 1 693, 1 694 §); katu- ja viemäritöihin varattujen määrärahojen käyttöä tai määrärahan saamista ko. tarkoituksiin (29.2. 450 §, 16.5. 840 §, 13.6. 990 §, 5.9. 1 396 §, 19.9. 1 456 §); tie- ja vesirakennushallitukselle tehtäviä aloitteita eräiden teiden rakentamiseksi, rakennustöiden aloittamista, määrärahoja ym. (14.3. 530 §, 2.5. 784 §, 30.5. 921 §, 25.7. 1 198 §); Herttoniemen jätevedenpuhdistamon laajentamista sekä Lauttasaaren ja Viikin puhdistamon rakennussuunnitelmien hyväksymistä (25.4. 743 §, 23.5. 878, 880 §, 15.8. 1 267 §); Merisatamaan ja Tervasaareen rakennettavan jätevedenpuhdistamon kertyneen lietteen pumppaamista Kyläsaaren puhdistamossa käsiteltäväksi (15.8. 1 269 §); Munkkiniemeen rakennettavan jalankulku- ja polkupyörätien alikulkusillan suunnitelman hyväksymistä (26.9. 1 494 §) sekä ajoradan ja jalkakäytävän päällystystavan määräämistä uusia katuja rakennettaessa (31.10. 1 751 §).

Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat seuraavia asioita: väestönsuojien rakentamiskysymyksiä (18.1. 148 §, 12.9. 1 431, 1 432 §); eräiden Etelä-Haagan tontinomistajien valituksia tieosuuksiensa korjaamiskehotusten johdosta (8.2. 305 §); katujen ja teiden rakentamista, kunnostamista ym. (15.2. 355 §, 14.3. 531 §, 25.4. 739 §, 23.5. 873, 876 §, 13.6. 988 §, 22.8. 1 309 §, 19.9. 1 459 §, 12.12. 1 976 §); Kuusisaaren kylätiehoitokunnan avustamista (22.2. 395 §); katu-, viemäri- ja vesijohtotöiden suorittamista (22.2. 397 §, 9.5. 810 §, 19.9. 1 466 §); ylikäytäväsillan rakentamista Porvoontielle Herttoniemen satamaradan kohdalle (7.3. 495 §); eräiden Etelä-Haagan luoteisosan korttelien asemakaavan muuttamista (7.3. 499 §) sekä Munkkiniemen koillisosan, Pihlajamäen ja Lehtisaaren asemakaavaehdotusten hyväksymistä (21.3. 576 §, 23.5. 875 §, 28.11. 1 930 §); kaupungin omaan rakennustoimintaan tarkoitettujen varojen osittaista siirtämistä uusien asuntoalueiden kunnallisteknillisten töiden kustannuksiin (7.3. 500 §); Simonkadun aukiolla olevan Munkkivuoren linjan päätepysäkkialueen kunnostamista (29.6. 1 073 §); aloitetta suojateiden päällystämiseksi valkoisella asfaltilla (1.8. 1 231 §); eräiden katualueiden luovuttamista kaupungille (1.8. 1 233 §); kysymystä Tervasaaren alueen käytöstä (15.8. 1 270 §); eräiden teiden ja katujen risteysten ym. järjestelyä (29.8. 1 364 §, 31.10. 1 740 §); Malmin rautatieylikäytäväsillan levantamista (5.9. 1 400 §); määrärahan merkitsemistä v:n 1961 talousarvioon katujen ja risteysien uudelleenjärjestelyä varten (3.10. 1 568 §); aloitetta tierakennusasioiden hoidon järjestelyksi (24.10. 1 703 §); Sörnäisten siltaan liittyviä liikennejärjestelyitä (14.11. 1 830 §) sekä Jyväskylään johtavan päätien viitoitusta (28.11. 1 921 §).

Puhtaanapito-osaston toimialaan kuuluvat. *Esitykset* kaupunginhallitukselle koskivat mm. seuraavia asioita: eräiden tilien ylittämisoikeuden myöntämistä (15.2. 350 §, 19.9. 1 453 §); virkojen perustamista Kyläsaarissa olevan jätteenpolttolaitoksen hoitoa varten (23.5. 866 §); kaupungin yleisten käymälöiden käyttömaksun korottamista (1.8. 1 223 §) sekä katuhiekan varastointiin tarkoitettujen kalliosilojen rakennussuunnitelman hyväksymistä (15.8. 1 250 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat seuraavia asioita: vedenjakelua erälle yksityistalouksille kaupungin alueella (4.4. 642 §); ehkäisyvälineautomaattien sijoittamista kaupungin yleisiin käymälöihin (4.4. 643 §); lumenkaatopaikkoja (25.4. 721 §, 13.6. 973 §); kaupungin katujen pölyämisen vähentämistoimenpiteitä (9.5. 807 §); kahden vedenheittopaikan poistamista (13.6. 975 §, 29.6. 1 069 §); kaupungin yleisten käymälöiden tarvetta yms. selvittävän komitean asettamista (24.10. 1 690 §) sekä Töölönlahden saastumisen ehkäisemistä (3.10. 1 563 §).

Talorakennusosaston toimialaan kuuluvat. *Päätökset.* Kyläsaaren jätteenpolttolaitoksen savupiippu päätettiin tilata Rauhaniemi Oy:ltä hintaan 13.5 mmk (4.1. 47 §); Hesperian sairaalan maalaustyöt päätettiin antaa Maalausliike Vilen & Syrjänen Oy:lle hintaan 17.58 mmk, Malmin sairaalan hoitajien asuntolan putki- ja ilmanvaihtotyöt Vesijohtola Oy:lle hintaan 9.519 mmk, Koskelan sairaskodin keskusrakennuksen kalustojen hankinta Hangon Teollisuus Oy:lle hintaan 26 925 380 mk, tuberkuloositoimiston rakennuksen sähkötyöt Itäsuomalainen Sähkö Oy:lle hintaan 7.455 mmk, Nikkilän sairaalan perheasuntojen ja sikalarakennuksen työt Rakennus-Hovi Oy:n suoritettaviksi 183.94 mmk:n urakkahinnasta sekä saunarakennuksen rakennustyöt Rakennusliike Leo Limon suoritettaviksi 28.066 mmk:n urakkahinnasta, Kivelän sairaalan keittiörakennuksen keittiölaitteet päätettiin tilata Metava Oy:ltä hintaan 14.967 mmk sekä Marian sairaalan kaksi höyrykattilaa valmiiksi asennettuina Tools Oy:ltä hintaan 9.154 mmk (4.1. 48 §, 25.1. 207 §, 14.3. 534 §, 11.4. 690 §, 25.4. 748 §, 12.9. 1 434 §, 31.10. 1 754 §, 21.11. 1 863 §); Herttoniemen vanhusten asuntolan kokonaisurakkatyö päätettiin antaa Laatubetoni Oy:n suoritettavaksi hintaan 121 416 400 mk (22.2. 406 §); Sörnäisten uuden satamatyöntekijäin huoltorakennuksen putkityöt päätettiin tilata Putkityö Oy:ltä hintaan 9.728 mmk (7.3. 506 §); sähkölaitoksen muuntamorakennukset annettiin Rakennuspartio Oy:n rakennettaviksi kokonaishintaan 5.815 mmk (16.5. 845 §); Outamon vastaanottokodin kokonaisurakka annettiin Rakennusliike Veljekset Laakson suoritettavaksi urakkahintaan 116.5 mmk (20.6. 1 035 §); Eteläsataman varastorakennuksen sähkötyö annettiin M. Koistisen Sähköliike Oy:n suoritettavaksi 5.73 mmk:n urakkahinnasta (29.8. 1 366 §); Haagan paloaseman sähkötyöt annettiin Hissi Oy:n suoritettavaksi hintaan 8.002 mmk, aseman lämpö-, vesi- ja viemärijohtotyöt päätettiin tilata Putkityö Oy:ltä hintaan 18.981 mmk ja ilmanvaihtotyöt Aerator Oy:ltä 7.617 mmk (24.10. 707 §, 31.10. 1 755 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyistä esityksistä mainittakoon: virka-asuntojen suuruus- ja laatu normien vahvistaminen (4.1. 44 §); seuraavien piirustusten hyväksymistä puollettiin: Esplanaadikappelin muutos- ja lisärakennustyön sekä peruskorjaustöiden (18.1. 129 §, 3.10. 1 578 §), Stansvikin kartanon lisärakennuksen (18.1. 130 §), Kivelän sairaalan keittiörakennuksen laajennus- ja uusimistöiden (29.2. 456 §), Nikkilän sairaalan saunarakennuksen (13.6. 993 §, 31.10. 1 737 §)

sekä uuden osastorakennuksen (25.7. 1 187 §), Malmin sairaalan rakennuksen n:o 3 saneerauksen (13.6. 1 000 §), Auroran sairaalan rakennuksen n:o 3 (13.6. 1 002 §), Marian sairaalan rakennuksien n:o 3 ja 4 eräiden huonetilojen muutos- ja järjestelytöiden (13.6. 1 003 §, 26.9. 1 505 §) sekä osastojen K IV ja K V peruskorjaustöiden (29.6. 1 089 §), Koskelan sairaskodin E rakennuksen saneerauksen (31.10. 1 734 §), Herttoniemen pohjoisosan kansakoulun (4.1. 42 §, 21.3. 571 §, 15.8. 1 252 §), Kaisaniemen kansakoulun peruskorjausten (21.11. 1 855 §), Porolahden kansakoulun lisärakennuksen (19.12. 2 020 §), Tuomarinkylän kartanon korjaus- ja entisöimistöiden (29.6. 1 079 §), Kyläsaaren jätteidenpolttolaitoksen autovaakarakennuksen (25.7. 1 188 §), sähkölaitoksen eräiden muuntamoiden (25.7. 1 192 §), Munkkisaa-reen rakennettavan autosuojarakennuksen (15.8. 1 253 §), sosiaalivirastotalon (22.8. 1 314 §), Suvilahden höyryvoimalaitoksen hiilenmurskaamon (26.9. 1 500 §), rakennusviraston uuden virastotalon (3.10. 1 574 §), Roihuvuoren vanhainkodin (10.10. 1 610 §) sekä ns. Brummerin talon peruskorjaustyön (21.11. 1 854 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin mm. seuraavat lausunnot, jotka koskivat: Sofianlehdon vastaanottokodin palotarkastuksessa tehtyjä huomautuksia (18.1. 135 §); rakennus-, muutos- ja korjaustöiden suorittamista Oulunkylän, Vallilan ja Kaisaniemen kansakouluissa (1.2. 246 §, 22.8. 1 316 §, 29.8. 1 360§), Vallilan ja Alppilan ulkoilmateattereissa (29.2. 453, 454 §), Kivelän sairaalassa (25.4. 731 §), Koskelan sairaskodissa (23.5. 867 §, 5.9. 1 393 §), Kustaankartanon vanhainkodissa (13.6. 995 §) sekä Seurasaaren uimalaitoksessa (15.8. 1 256 §); lastentarha- ja lastenseimihuoneiston suunnittelua rakennettavien Munkkivuoren ja Siilitien alueen kansakoulurakennusten yhteyteen (16.5. 832 §); Marjaniemen siirtolapuutarhan kerhorakennuksen piirustusten laatimista talorakennusosastossa (13.6. 999 §); sähkömuuntamon sijoittamista Haagan paloaseman rakennukseen (20.6. 1 033 §); Roihuvuoren vanhainkodin rakennustöiden aloittamista jo kertomusvuonna (25.7. 1 186 §) sekä Helsingin kaupungin Talorakentajat -nimisen yhdistyksen kirjelmää talorakennusosaston työllisyysstilanteesta (12.12. 1 969 §).

Puisto-osaston toimialaan kuuluvat. *Lausunnot* kaupunginhallitukselle koskivat seuraavia asioita: esitystä puistoalueen perustamisesta Hieta-lahteen (4.1. 28 §) sekä eräiden kalliojyrkänteiden aitaamista Kaivopuistossa ja Tähtitorninmäen alueella (24.10. 1 688 §).

Hankintaosaston toimialaan kuuluvat. *Päätökset.* Lautakunta oikeutti osaston hankkimaan bensiiniä Shell Oy:ltä hintaan 44: 70 mk/l sekä Gulf Oy:ltä hintaan 43: 89 mk/l, kummaltakin 1 500 000 litraa (1.2. 249 §, 28.3. 611 §) ja kaasuoilyä Trustivapaa Bensiini Oy:ltä 1 000 000 litraa hinnaltaan 16: 60 mk ja 17: 35 mk/l (11.4. 694 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan kaupungin puutavara- ja polttoainetoimistolta paalutukkeja, joiden hankinta-arvo oli yhteensä 7 029 225 mk (1.2. 250 §), harjaterästä ja betonirautaa Every Oy:ltä yhteiseltä hinnaltaan 32 226 750 mk (15.2. 365 §), kaksi Teräskarhu AH 140 -merkkistä tiehöylää yhteishintaan 19 363 750 mk (7.3. 503 §), Suomen Auoteollisuus Oy:ltä roskienkuljetus-auton, jonka alusta oli Kontio Sisu-merkinen, hintaan 5.62 mmk (25.7. 1 212 §) sekä Teräs Oy:ltä Vuoksenniska Oy:n valmistamia b-luokan rataakiskoja, 30 kg/m, yhteishinnaltaan 13 351 740 mk (7.11. 1 799 §).

Lisäksi oikeutettiin hankintaosasto tekemään eräitä sopimuksia katuhiekan hankinnoista (16.5. 844 §, 13.6. 1 004 §).

M u u t e s i t y k s e t, jotka lautakunta teki edellä mainittujen lisäksi, koskivat: virastotyöntutkijan viran perustamista rakennusvirastoon (25.1. 188 §); ansio-merkkien myöntämistä viranhaltijoille (7.3. 484 §); lautakunnan talousarvioehdotusta v:ksi 1961 (30.5. 923 §, 24.8. 1 323 §) sekä hankintapäällikön viran hoitoa ja täyttämistä (26.9. 1 485 §, 28.11. 1 910 §).

M u u t l a u s u n n o t, jotka lautakunta antoi eri toimialojen mukaan ryhmiteltyjen lausuntojen lisäksi, koskivat: määrärahan varaamista kertomusvuonna suoritettavia työttömyystöitä varten (22.2. 391 §); työtilaisuuksien järjestämistä vajaakykyisille työttömille (29.2. 442 §); vuosilomasijaisten vähentämiskomitean mietintöä n:o 2 (28.3. 598 §); rakennusviraston organisaatiokysymystä (16.5. 830 §); eräiden tonttien siirtämistä yleisten töiden lautakunnan hallintoon (13.6. 968 §); kiinteän ja irtaimen omaisuuden tarkastajain sekä vuositilintarkastajain v:n 1959 kertomuksia (1.8. 1 215, 1 218 §, 15.8. 1 247 §); suunnittelevan työvoiman palkkausta ym. tutkineen komitean mietintöä (22.8. 1 303 §); aloitetta toimenpiteisiin ryhtymiseksi työllisyyskohteiden selvittämiseksi (24.10. 1 686 §); kaupungin laitoksissa olevien sähkölaitteiden hoidon ja huollon järjestämistä (31.10. 1 727 §); urheilupaikkojen hoidon järjestelytoimikunnan mietintöä (28.11. 1 909 §) sekä esitystä yövartioinnin järjestämisestä kaupungin laitoksissa (12.12. 1 956 §).

Rakennusvirasto

Viranhaltijat. Rakennusviraston eri osastojen henkilökunnan kokoonpanossa tapahtuivat kertomusvuoden aikana mm. seuraavat muutokset: katurakennusosastoon valittiin 32. palkkaluokan käyttöinsinööriin virkaan dipl.ins. Paavo Pyhälahti 1.8., 26. palkkaluokan osastosihteerin virkaan varat. Solmu Hirvikallio 1.7., 26. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Aarne Järvinen 1.5., 24. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Emil Holmberg 1.7., kahteen 22. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mestarit Ilmari Pirjala 1.2. sekä Ville Lempiäinen 1.8., kahteen 20. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mestarit Veikko Hämäläinen 1.10. ja Martti Lampinen 1.11., 24. palkkaluokan mittausteknikon virkaan rak.mest. Paavo Aarnio ja 22. palkkaluokan mittausteknikon virkaan rak.mest. Vilho Salo, molemmat 1.1.—31.12. väliseksi ajaksi, 26. palkkaluokan ylikonemestarin virkaan ylikonemest. Richard Mustonen 1.9., 25. palkkaluokan ylikonemestarin virkaan konemest. Toivo Pasanen 25.5., 25. palkkaluokan asemakone-mestarin virkaan ylikonemest. Martti Rannanmäki 1.11., 21. palkkaluokan kone-mestarin virkaan konetekn. Juhani Kontio 25.5., 20. palkkaluokan piirtäjän virkaan piirtäjä Åke Hedberg 16.3. sekä kahteen 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Raija Lavast 1.3. ja Raija Mäkinen 1.4.; puhtaanapito-osaston kahteen 20. palkkaluokan piirityönjohtajan virkaan valittiin työnjohtajat Lauri Juutilainen 1.8. ja Keijo Matilainen 1.11., 14. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Göta Rasmussen ja 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Raili Peltomäki, molemmat 1.1.; talorakennusosastoon valittiin 33. palkkaluokan rakennusinsinööriin virkaan ins. Klas-Erik Blomqvist, 30. palkkaluokan rakennusinsinööriin virkaan ins. Heikki Taimisto, molemmat 1.7. lukien toistaiseksi, 27. palkkaluokan rakennusinsinööriin

virkaan ins. Veikko Hannukkala 1.12., 26. palkkaluokan osastosihteerin virkaan varat. Kalervo Juurinen 1.8., 26. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Osvald Sundholm 1.4., 24. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Uolevi Viljakainen 1.7., kahteen 22. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mestarit Toivo Salva ja Martti Ronkainen, molemmat 1.9. sekä 20. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Erkki Manninen 1.11.; tiliosastoon 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin Pirkko Ullner 1.9.; kansliaosastoon valittiin 28. palkkaluokan työntutkijan virkaan toimistotyöntutkija Eero Haapkylä 1.8., kahteen 17. palkkaluokan kirjaajan virkaan varanot. Aili Alanko 1.10. ja toim.apul. Harriet Backman 12.8. sekä 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Raija Leino 12.8.

Rakennusviraston eri osastoista erosivat tai siirtyivät eläkkeelle seuraavat henkilöt: katurakennusosastosta apul.insinöörit Aake Saarinen 1.4., Adolf Ahl 17.9. sekä Juha Valtakari 1.10., osastosiht. Reijo Hartio 19.4., rak.mestarit Uljas Homi 25.2., Karl Böstman 16.5. sekä Torsten Lindberg 1.10., ylikonemest. Emil Kauhanen 25.5., konetekn. Juhani Kontio 16.12. sekä toim.apul. Raija Mäkinen 16.10.; puhtaanapito-osastosta työnjohtajat Arvid Sundqvist, Albert Fahlström 15.6. ja Johan Eklund 1.11. sekä toim.apul. Karin Aldenlöv (Saarinen) 1.2.; talorakennusosastosta rakennusinsinöörit Olavi Antell 3.2., Taito Niemi 6.2., Asko Kärki 14.3. ja Heikki Taimisto 1.9., osastosiht. Antti Vuollekoski 27.7. sekä rak.mestarit Juho Paanula 2.4. ja Pekka Purhonen 22.7.; kansliaosastosta kirjaaja Annie Blomqvist 12.8. ja toim.apul. Eira Vilska 1.11.

Kertomusvuoden aikana kuoli puhtaanapito-osaston työnjohtaja Hans Nyholm.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraavasta ilmenee rakennusviraston työntekijäin lukumäärä kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi	Katurakennusosasto	Puhtaanapito-osasto	Talorakennusosasto	Puistoosasto	Hankintaosasto	Konevarikko	Yhteensä
Tammikuu	1 210	1 434	988	156	69	256	4 113
Helmikuu	1 283	1 396	996	170	64	244	4 153
Maaliskuu	1 274	1 196	975	170	65	257	3 937
Huhtikuu	1 106	915	973	267	64	256	3 581
Toukokuu	1 053	686	972	548	63	254	3 576
Kesäkuu	1 110	684	1 086	575	61	259	3 775
Heinäkuu	1 102	660	1 009	543	63	261	3 638
Elokuu	1 056	658	900	516	63	255	3 448
Syyskuu	1 024	640	871	460	61	257	3 313
Lokakuu	1 020	645	833	360	63	258	3 179
Marraskuu	996	693	830	324	60	258	3 161
Joulukuu	966	1 029	846	140	61	259	3 301

Työntekijäin vuosilomat. Vuosilomaa myönnettiin 4 681 työntekijälle yhteensä 85 506 päivää seuraavasti:

Työntekijäin kesälomat vuonna 1960

Lomapäivien luku	Katurakennusosasto	Puhtaana-pito-osasto	Talorakennusosasto	Puisto-osasto	Hankintaosasto	Konevarikko	Yhteensä
1	14	93	50	47	—	—	204
2	26	90	97	59	—	3	275
3	29	123	93	27	—	9	281
4	2	71	7	5	—	1	86
5	20	29	60	19	—	4	132
6	21	25	54	45	—	—	145
7	4	8	8	2	—	—	22
8	16	11	35	77	—	2	141
9	7	10	23	52	—	4	96
10	2	7	12	12	—	—	33
11	7	—	14	10	—	3	34
12	3	7	16	10	—	5	41
13	7	—	7	2	—	1	17
14	4	2	8	2	—	1	17
15	8	7	19	1	1	4	40
16	1	—	4	1	—	—	6
17	3	1	22	2	—	1	29
18	59	33	90	31	1	18	232
19	1	3	6	5	—	—	15
20	6	4	15	2	—	—	27
21	47	38	66	35	2	13	201
22	9	13	19	3	—	2	46
23	3	1	—	3	—	—	7
24	20	38	26	1	—	9	94
25	7	38	7	16	2	2	72
26	18	29	36	15	1	8	107
27	265	221	357	106	24	102	1 075
28	8	1	2	1	—	1	13
29	14	1	—	—	—	—	15
30	434	199	203	81	29	77	1 023
31	6	3	—	—	1	—	10
32	18	1	1	—	—	—	20
33	46	8	1	—	2	—	57
34	9	—	—	—	—	—	9
35	4	—	—	—	—	—	4
36	51	2	1	1	—	—	55
Lomaa nauttineita yhteensä	1 199	1 117	1 359	673	63	270	4 681
Lomapäiviä yhteensä	30 018	12 709	24 569	9 931	1 766	6 513	85 506

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 935 työntekijää, joille tämän perusteella maksettiin vahingonkorvausta 53 492 089 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutusyhtiö Pohjolassa siten, että kaupunki vastasi kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista.

Katurakennusosasto

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa kuuluivat osastoon katurakennuspäällikkö, I apulaiskaturakennuspäällikkö, II apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, 7 piiri-insinööriä, 8 insinööriä, 7 apulaissinsinööriä, tp. insinööri, 2 kemistiä, 3 laboraattoria, 56 rakennusmestaria, 7 mittausteknikkoa, ylikonemestari, asemakonemestari, 2 puhdistamon hoitajaa, 13 konemestaria, 4 koneenhoitajaa, 5 piirtäjää, osastosihteeri, osastokamreeri, 18 toimistoapulaista ja tp. apulaisvahtimestari.

Vuoden alussa oli avoinna yksi rakennusmestarin ja yksi piirtäjän virka ja 3 toimistoapulaisen virkaa.

Kertomusvuoden aikana perustettiin katurakennusosastolle käyttöinsinöörin virka.

Vuoden lopussa oli avoinna 4 apulaisinsinöörin virkaa, yksi konemestarin ja yksi koneenhoitajan virka sekä 3 toimistoapulaisen virkaa.

Katurakennusosaston palveluksessa oli vuoden alussa työsopimussuhteessa olevia kuukausipalkkaisia: 2 insinööriä, 45 rakennusmestaria, 3 työnjohtajaa, 2 konemestaria, koneenhoitaja, puhdistuslaitoksen hoitaja, tuntikirjuri, mittausteknikko ja 8 mittausmiestä sekä vuoden lopussa: 25 rakennusmestaria, 3 työnjohtajaa, 3 konemestaria, koneenhoitaja, puhdistuslaitoksen hoitaja, tuntikirjuri, mittausteknikko, 8 mittausmiestä ja harjoittelija.

Osaston ns. vakinaisten työntekijäin lukumäärä oli vuoden alussa 1 012 (ed. v. 1 062), lopussa 966 (1 034) ja keskimäärin 1 028 (1 061). Suurin lukumäärä, 1 110 (1 134), oli aikana 5.—18.6. ja pienin, 966 (1 010), aikana 18.—31.12. Työssä oli keskimäärin 910 (905), suurimman määrän ollessa 1 008 (988) aikana 22.5.—4.6. ja pienimmän määrän 645 (541) aikana 17.—30.7.

Työllisyystöissä oli 1.1.—23.4. välisenä aikana keskimäärin 219 työntekijää, määrän ollessa suurimmillaan 283 aikana 28.2.—12.3. ja pienimmillään aikana 10.—23.4.

Vuosilomaa oli vakinaisilla työntekijöillä yhteensä 30 018 (30 193) työpäivää. Varsinaisena lomakautena 1.5.—30.9. oli samanaikaisesti lomalla keskimäärin 161 (183) työntekijää, ollen suurin määrä 420 aikana 17.—30.7. (527 aikana 12.—18.7. 1959). Työllisyystyöntekijöille suoritettiin vuosilomakorvausta sekä annettiin vuosilomaa yhteensä 934 päivää.

Sairaslomalla, tapaturmat mukaan luettuna, oli vakinaisia työntekijöitä vuoden I kolmanneksella keskim. 52 (86) henkilöä, II kolmanneksella keskim. 45 (80) ja III kolmanneksella keskim. 55 (55). Koko vuoden keskiarvo oli 51 (73). Työllisyystöissä olleista oli I kolmanneksella sairauslomalla 5 ja koko vuoden keskiarvo oli 5.

Prosenteissa laskettuna oli sairauslomalla kirjoissa olleista työntekijäin määrästä keskimäärin 4.95 (6.91) % ja työssä olleista määrästä 5.59 (8.1) %. Työllisyystöissä olleiden vastaavat luvut olivat 2.39 ja 2.45 %.

Vakinaisten työntekijäin keski-ikä oli 45 (46) vuotta.

Tapaturmien lukumäärä oli 268 eli 29.45 % työssä olleiden vakinaisten työntekijäin keskimäärästä 910:stä. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli 3 403 työpäivää (2 385), joka vastaa 1.23 % keskimääräisen vakinaisen työntekijämäärän mukaan lasketusta työpäivien summasta, 276 640 päivästä.

Työllisyystöissä oli tapaturmien lukumäärä 32. Työpäivien lukumäärä oli 304 (302). Kertomusvuonna tehtiin 299 (607) tapaturmailmoitusta. Eläkkeitä selvitetiin 60 (91).

Kirjelmät ym. Osastolle tuli kaikkiaan 2 438 (2 544) kirjelmää, joista 675 oli yleisten töiden lautakunnalta, 347 kaupunginhallitukselta, 329 kaupungininsinööriltä tai eri rakennusviraston osastoilta, 689 kaupungin muilta virastoilta tai lautakunnilta, 1 muilta kunnilta, 25 valtion virastoilta ja 372 yksityisiltä.

Osastolta lähetettiin 2 203 (2 683) kirjelmää, joista 378 lausuntoa yleisten töiden lautakunnalle, 605 kaupungininsinöörille tai rakennusviraston eri osastoille, 269

kaupungin muille virastoille, 18 valtion virastoille, 1 muille kunnille ja 932 yksityisille.

Saapuneita laskuja oli 10 532 (14 463) kpl ja lähetettyjä 1 410 (1 029) kpl. Kirjoihin vietiin lisäksi 26 (53) jakolistaa, 55 (55) tarveainevarastolaskua ja 12 kirjoitus-tarvikelaskua. Lisäksi kirjoitettiin laskut kuukausittain katurakennusosaston varastoista annetuista tarveaineista.

Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 778 (1 799), lopputilejä 678 (2 852), vuosilomien maksumääräyksiä 613 (723) sekä hautausavustuksia 6 (11) eli yhteensä 3 075 (5 385) maksumääräystä.

Piirustukset ja viemäri-ilmoitukset. Suunnittelutoimistossa laadittiin 558 (516) piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 3 427 (2 616). Viemärin korkeusilmoituksia annettiin alan liikkeille vesilaitosta varten yhteensä 497 (498). Viemäriiliittämisiä suoritettiin viemäriiliittämislmoitusten mukaan 353 (325) ja lisäksi uusittiin viemäriiliitoksia taloviemärien korjausten yhteydessä 25. Kadun aukaisemislupia annettiin yksityisille rakentajille 454.

Kadut ja tiet. T i e l a b o r a t o r i o n tutkimukset kohdistuivat toimintavuonna pääasiassa kestopäällystetöiden valvontaan sekä kiviaines-, maalaji- ja betoniputkitutkimuksiin. Vuoden aikana tutkittiin yhteensä 434 eri näytettä, jotka jakaantuivat eri tutkimusalojen kesken seuraavasti: kestopäällysteet 108 näytettä, sideaineet 4, kiviainekset betonia varten 41, betoniputket 78, maalajinäytteet 170 ja sekalaiset näytteet 33.

Näytteistä suoritettiin yhteensä 919 eri analyysia ja määrittystä, jotka jakaantuivat tutkimusalojen kesken seuraavasti: kestopäällysteet 313 määrittystä, sideaineet 12, kiviainekset ja maalajit 277, betoniputket 228 sekä muut näytteet 89.

M i t t a u s- ja t u t k i m u s t ö i h i n käytettiin kertomusvuonna 8 694 633 mk. Näissä töissä oli 7 mittausteknikkoa, 8 kuukausipalkkaista ja 10 tuntipalkkaista mittausmiestä, maaperätutkimusryhmä 4 henkilöä, 2 autonkuljettajaa ja kalustonhoitaja. Kesäaikana oli lomasijaisina 3 teekkariharjoittelijaa ja 9 koulupoikaa mitausapulaisina. Ryhmän käytössä on ollut 2 pakettiautoa. Em. määrärahoilla suoritettiin yhteensä 896 eri mittaus- ja tutkimustyötä.

K a t u j e n, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja k u n n o s s a p i t o o n oli kertomusvuoden talousarvioon varattu 130 mmk. Kustannukset olivat 144 701 528 mk. Katujen ja teiden päällystysten uusimiseen oli kertomusvuoden talousarvioon merkittyä ja edelliseltä vuodelta siirtyneitä määrärahoja yhteensä 64 605 486 mk, josta käytettiin 32 110 049 mk. Käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi lähinnä edellä selostettuihin töihin luettavia tai niihin verrattavia töitä varten 8.265 mmk. Tästä summasta käytettiin 1 917 217 mk.

Katujen ja teiden päällystysten korjauksiin, kunnossapitoon ja uusimiseen sekä uusien teiden päällystämiseen käytettiin 105 720 kg tietervaa, 543 553 kg bitumi-emulsiota sekä 247 600 kg paikkausmassaa. Näillä määrillä paikattiin 58 310 m² ajorataa sekä 2 530 m² pihvoja ja käytäviä, yhteensä 60 840 m². Ajoradan pintakäsittelyä suoritettiin 56 250 m² sekä pihojen ja käytävien 820 m² eli yhteensä 57 070 m².

Yksityiset liikkeet suorittivat osaston tilauksesta asfalttitöitä seuraavasti: ajoratojen päällystystä 225 066 m², jalkakäytävien, pihojen ja polkupyöräteiden pääl-

lystystä 57 907 m² sekä kanavien päällystystä ja paikkauksia 72 472 m², yhteensä 355 445 m².

Vanhaa kenttäkiveystä laskettiin uudelleen 15 m², vanhaa nupukiveystä 10 182 m², vanhaa noppakiveystä 579 m² sekä vanhaa reunakiveä 6 708 jm. Uutta reunakiveä laskettiin 27 023 jm, laattakäytävää tehtiin 2 847 m² ja uutta betonikäytävää 1 078 m² sekä korjattiin vanhaa betonikäytävää 433 m².

Yksityiset liikkeet suorittivat myös osaston tilauksesta vanhan nupukiveyksen uudelleenlaskua 6 731 m², vanhan reunakiven uudelleenlaskua 4 929 jm, uuden reunakiven laskua 3 125 jm sekä tekivät laattakäytävää 218 m².

Liikenteen järjestelyä varten oli kertomusvuonna määrärahoja käytettävissä 40 mmk, josta ko. tarkoitukseen käytettiin 32 982 000 mk. Ajokaistojen ja korokkeiden merkitsemiseen varatusta 4 607 305 mk:sta käytettiin 1 368 802 mk.

Uudet kadut ja tiet. Talousarvioon merkityillä ja kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämällä sekä edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettavia uusia katu- ja tietöitä sekä näihin laskettavia muita töitä varten oli kertomusvuonna käytettävissä yht. 1 203 318 923 mk, josta käytettiin 676 192 818 mk.

Kertomusvuoden aikana suoritetuista katu- ja tietöistä mainittakoon suurimpina: Itäisen moottoritien (Herttoniementie) Kulosaaren sillan ja Linnanrakentajantien välisen osan sekä sen eritasoristeysten ja liitosteiden tasoitus- ja päällystystöiden jatkaminen 104 809 910 mk, Puotilan kerrostaloalueen katujen tasoitus- ja päällystystöiden jatkaminen 64 505 618 mk, sillan rakentaminen liitosteineen Vantaan yli Käskynhaltijantien kohdalle 41 732 374 mk, Haagan katurakennustyöt 32 710 275 mk, Oulunkylän katurakennustyöt 20 641 808 mk, Tammisalon eräiden katujen ja kadunosien rakentaminen 17 446 374 mk, Käpyläntien rakentaminen täyteen leveyteen Koskelantieltä Oulunkyläntielle (töiden aloittaminen) 16 478 063 mk, Pirjon tien ja Pirkkolantien ajoradan leventäminen 15 837 278 mk sekä rakennuslain 78—79 §:ien (asemakaavalain 31—32 §:ien) mukaiset katutyöt 219 190 861 mk.

Uutta katua tasoitettiin seuraavasti: ajotietä 203 420 m², jalkakäytävää 26 917 m² ja polkupyörätietä 7 558 m², yhteensä 237 895 m².

Katuvalaistukseen ja sinisen alueen satamavalaitukseen oli myönnetty varoja kertomusvuodeksi 254 931 000 mk. Kustannukset olivat: sähkön kulutus 84 460 000 mk, hoito ja kunnossapito 84 426 000 mk ja korko ja kuoletus 86 045 000 mk.

Yleiset vesipostit ja suihkukaivot. Yleisten vesipostien ja Kauppatorin ym. suihkukaivojen vedenkulutukseen, hoitoon, kunnossapitoon ym. oli myönnetty määrärahoja kertomusvuoden talousarviossa 7.3 mmk. Kustannukset olivat: vedenkulutus 2 019 005 mk, suihkukaivojen käyttö ja hoito 271 610 mk, vesipostien hoito ja kunnossapito 6 296 642 mk ja laitteiden arvo, korko ja kuoletus 2 603 479 mk, yhteensä 11 190 736 mk.

Viemärit ja viemärivereden puhdistamot. *Viemärit.* Kertomusvuonna oli talousarviossa myönnetty 27 mmk viemärien korjauksiin ja kunnossapitoon Kanta-kaupungin alueella. Määrärahasta käytettiin 22 597 699 mk.

Viemärien uusimisiin oli käytettävissä 48 899 549 mk, joka käytettiin kokonaan. Viemäreitä uusittiin seuraavasti: ø 9":n viemäreitä 9 m, ø 12":n 1 329.5 m, ø 15":n 48 m, ø 40 cm:n 205.5 m, ø 50 cm:n 313 m ja ø 80 cm:n viemäreitä 78 m. Yhteinen pituus oli 1 982.5 m.

Talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli uusiin viemäreihin ja puhdistuslaitosten uudisrakennuksiin kertomusvuonna käytettävissä yhteensä 948 735 687 mk, josta käytettiin 514 124 302 mk.

Uusia, kaupungin kustannuksella rakennettuja ja käyttöön otettuja yleisiä viemäreitä valmistui kertomusvuonna seuraavasti: $\varnothing$ 6 " 247 m, $\varnothing$ 9 " 1 154 m, $\varnothing$ 12 " 12 493 m, $\varnothing$ 15 " 87 m, $\varnothing$ 20 cm 39 m, $\varnothing$ 40 cm 2 311 m, $\varnothing$ 50 cm 1 094 m, $\varnothing$ 60 cm 1 563 m, $\varnothing$ 80 cm 1 234 m, $\varnothing$ 100 cm 742 m, $\varnothing$ 120 cm 60 m ja $\varnothing$ 160 cm 90 m eli viemäreitä yhteensä 21 114 m. Lisäksi valmistui 402 tarkastuskaivoa, 263 sadevesikaivoa, 10 tunnelikaivoa sekä tunnelia 110 jm.

Vuoden aikana suoritetuista viemäritöistä ja niiden kustannuksista mainittakoon: Viikin viemärivereden puhdistamon kokoojajohtotöiden jatkaminen ja Tapanilan pumppuaseman rakentaminen 120 894 962 mk, Kulosaaren itäisen osan (Hässelby) pumppuaseman rakentaminen 16 927 466 mk, Herttoniemen viemärivereden puhdistamon kokoojajohdon rakentaminen 20 249 493 mk, Vartiokylän (Puotilan) asuntoalueen viemäritöiden jatkaminen 11 736 964 mk, Tammissalon viemärityöt 16 857 210 mk sekä rakennuslain 78—79 §:ien mukaiset (asemakaavalain 31—32 §:ien) viemärityöt yhteensä 120 894 962 mk.

Seuraavat urakoitsijoiden rakentamat jäteveden pumppuasemat valmistuivat ja otettiin vastaan: Luoteisväylän pumppuasema 30. 3., Munkkiniemen aukion pumppuasema 22. 4., Purjehtijankujan pumppuasema 25. 5., Strömsin pumppuasema 25. 5. ja Hässelbyn puiston pumppuasema 1. 12.

Nahkahousuntien pumppuasema, jonka rakennusvirasto rakensi, otettiin käyttöön 1. 2.

Keskeneräisiksi jäivät vuoden päättyessä Savilan, Tapanilan ja Tammissalon pumppuasemien rakennustyöt.

Viemärivereden puhdistamot. Kertomusvuonna otettiin käyttöön Kulosaaren ja Pitkähäskosken puhdistuslaitokset. Kulosaaren laitos toimi aktiivisella liitteellä. Pitkähäskosken laitos oli biologinen suodatin ja puhdisti vesilaitoksen asuntoalueen jäteveden.

Rajasaaren laajennettu vedenpuhdistusosasto oli otettu käyttöön jo edellisenä vuonna ja lietteenkäsittely alkoi kertomusvuoden loppupuolella. Lauttasaaren ja Viikin laitosten rakennustyöt jäivät vuoden päättyessä kesken. Muiden laitosten toiminta jatkui suurin piirtein samanlaisena kuin aikaisemmin.

Puhdistuslaitosten käyttö- ja hoitokustannuksiin oli varattu 70 mmk, josta käytettiin 65 125 001 mk. Talin roskienlahottamon käyttöön ja hoitoon varatusta 4 mmk:sta käytettiin 3 251 129 mk.

Eri laitosten kesken jakaantuivat kustannukset seuraavasti:

31. Yleiset työt

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset sekä tonttien vuokrat, mk	Vakinaisen henkilöstön palkkaus, mk	Yhteensä mk
Alppilan puhdistamo	1 141 590	—	1 141 590
Savilan pumppuasema	5 741 146	2 035 419	7 776 565
Nikkilän puhdistamo	1 186 316	—	1 186 316
Rajasaaren »	18 513 939	4 235 816	22 749 755
Kyläsaaren »	11 089 388	¹⁾ 7 533 470	18 622 858
Talin »	12 113 344	5 005 356	17 118 700
Herttoniemen »	8 393 166	4 023 214	12 416 380
Toivolan »	175 845	—	175 845
Kulosaaren »	1 536 672	—	1 536 672
Heporaudan ja Porolahden pumppuasema	1 117 665	—	1 117 665
Nahkahousuntien pumppuasema	174 893	—	174 893
Purjehtijankujan »	163 514	—	163 514
Strömsin »	282 645	—	282 645
Munkkiniemen aukion »	291 414	—	291 414
Kaarelan kansakoulun pienpuhdistamo	134 274	—	134 274
Kyläsaaren-Rajasaaren vuokrat	1 629 600	—	1 629 600
Malmin sairaalan pienpuhdistamo	206 157	—	206 157
Konalan ja Sotkakujan pumppuasema	1 233 433	—	1 233 433
Yhteensä	65 125 001	22 833 275	87 958 276

Puhdistuslaitoksista oli tuloja seuraavasti: lietteestä Herttoniemessä 11 400 mk, Rajasaarella 27 400 mk, Kyläsaarella 17 300 mk ja Talissa 26 100 mk, kaasusta Kyläsaarella 495 405 mk ja Talin roskienlahottamon kompostista 1 217 600 mk eli yhteensä 1 795 205 mk.

Kokonaisvesimäärät (luvut tarkoittavat 1 000 m³) olivat Kyläsaarella 3 320, Rajasaarella 9 668, Talissa 6 646 ja Herttoniemessä 5 526; näistä määristä puhdistettiin vain mekaanisesti vastaavasti: 1 172, 314, 2 058 ja 772 sekä biologisesti 2 148, 9 354, 4 588 ja 4 754.

Veden laatu (BHK-5 mg/l) oli Kyläsaarella: laitokseen tullut viemäriveresi 374, mekaanisen puhdistuksen jälkeen 212 ja biologisen puhdistuksen jälkeen 70; vastaavat luvut Rajasaarella olivat 263, 172 ja 54; Talin puhdistamossa 200, 120 ja 10; Herttoniemen puhdistamossa 225, 135 ja 42; Alppilassa 135, 148 ja 28; Nikkilässä 165, 152 ja 28; Toivolassa 163, 67 ja 13; Malmilla laitokseen tulleen veden 288 ja biologisesti puhdistetun 152; Kulosaaren ja Pitkähäkosken laitoksissa mekaanisesti puhdistetun veden vastaavasti 62 ja 155 sekä biologisesti puhdistetun veden 12 ja 52.

Laitosten puhdistustehot olivat (prosentteissa ilmaistuna): Kyläsaaren mekaaninen osasto 43, biologinen osasto 67 ja laitoksen kokonaisteho 68; Rajasaaren vastaavat luvut olivat 35, 69 ja 78; Talin puhdistamon luvut 40, 92 ja 78; Herttoniemen 40, 69 ja 76; Nikkilän 4, 82 ja 83; Toivolan 59, 81 ja 92; biologinen puhdistusteho Kulosaaren, Alppilan, Malmin ja Pitkähäkosken laitoksissa oli vastaavasti 81, 86, 47 ja 66.

BHK-kuormitukset eri puhdistuslaitoksissa olivat (luvut tarkoittavat tonneja): laitokseen tulleen veden Kyläsaarella 1 242, Rajasaarella 2 542, Talissa 1 329 ja Herttoniemessä 1 244; mekaaninen puhdistus poisti vedestä: Kyläsaarella 537, Rajasaarella 879, Talissa 531 ja Herttoniemessä 497; biologinen puhdistus poisti

¹⁾ Summaan sisältyy puhdistuslaitosten kemistin ja laboraattorien palkat.

vedestä: Kyläsaarella 306, Rajasaarella 1 105, Talissa 505 ja Herttoniemessä 413. Mereen lasketut likamäärät olivat: Kyläsaarella 399, Rajasaarella 558, Talissa 293 ja Herttoniemessä 304. Pienissä puhdistuslaitoksissa ei ollut vesimäärien mittareita, joten niissä jäivät BHK-kuormitukset laskematta.

Kulosaaren puhdistuslaitoksessa suoritettiin 24 tarkastuskäyntiä, Alppilassa 2, Nikkilässä 6, Toivolassa 3, Malmilla 20 ja Pitkäkioskella 5.

Sivutuotteina saatiin kaasua ja lietettä. Kyläsaari tuotti kaasua 57 245 m³, Rajasaari 341 748 m³, Tali 338 445 m³ ja Herttoniemi 317 168 m³. Kyläsaaren kaasu myytiin kaasulaitokselle käyttökaasuun sekoitettavaksi. Muiden laitosten tuottama kaasu poltettiin niiden omissa kaasumooottoreissa.

Lietettä valmistui Kyläsaarella 4 080 m³, Rajasaarella 7 074 m³, Talissa 6 068 m³ ja Herttoniemessä 5 359 m³. Lietettä myytiin 747 m³.

Kyläsaarella oli pumpputtu vesimäärä hiukan pienempi kuin edellisenä vuonna, mutta puhdistusteho parempi ja poistettu likamäärä suurempi. Tulvakynnyksen ylitse virtasi kuitenkin melko säännöllisesti likavettä puhdistamattomana mereen.

Laajennetun Rajasaaren puhdistuslaitoksen toimintaa häittäsivät eräät alkuvaikeudet. Lietteenhautumo ja laajennettu kaasunpuhdistamo valmistuivat käyttö-kuntoon vasta vuoden loppupuolella ja lietelavojen teho jäi keskeneräiseksi. Kaikesta huolimatta laitoksen puhdistusteho osoittautui paremmaksi kuin useina aikaisempina vuosina, vaikka jouduttiin laskemaan pelkästään mekaanisesti puhdistettua vettä mereen biologisten osastojen ohitse. Biologisesti puhdistetun veden joukkoon laskettu mekaanisesti puhdistettu vesi tuli mitatuksi tämän mukana ja sen läsnäolo vaikutti poistoveden tutkimustuloksiin.

Talin puhdistuslaitoksen biologisesti puhdistettu vesi oli laadultaan tyydyttävää, mutta mekaanisesti puhdistettua vettä jouduttiin laskemaan mereen tulvakynnyksen ylitse. Biologisesti puhdistetun veden yksittäisarvoja tarkastellessa huomataan, että BHK-5-arvo usein oli runsaasti alle 10 mg/l ja parhaimmissa tapauksissa vain 1-3 mg/l.

Edelliseen vuoteen verrattuna Talin vesimäärä nousi huomattavasti. Kuitenkin oli pakko laskea laitoksesta pääosa tästä lisäyksestä biologisesti puhdistamatta.

Myös Herttoniemen puhdistuslaitoksessa oli vesimäärän huomattava lisääntymisen havaittavissa. Lisäys oli pääasiassa asumajätevettä, joten teollisuusjäteveden häiritsevä vaikutus väheni. Sekä puhdistustulosta että -tehoa voitiin pitää suhteellisen tyydyttävänä. Täälläkin oli pakko laskea paljon vettä vaillinaisesti puhdistettuna tulvakynnyksen ylitse pääasiassa selkeytysosaston riittämättömän koon vuoksi. Laitoksen laajennustyöt olivat käynnissä.

Kulosaaren puhdistuslaitos oli käytössä vasta kesäkuusta alkaen. Alussa aktivoitua lietettä ei kehittynyt ollenkaan, mutta jo syksyllä olivat tulokset tyydyttäviä. Poistovesi oli useimmiten kirkasta BHK-5-arvon ollessa alle 10 mg/l.

Alppilan puhdistuslaitoksen toiminta jatkui samaan tapaan kuin aikaisemmin. Laitoksen huomattavin käytännöllinen merkitys oli siinä, että se toimi rautatiealueelta tulevan runsaasti öljypitoisen jäteveden esipuhdistamona.

Toivolan puhdistuslaitoksen kuormitus oli edelleen melko kevyt laitoksen mitoitukseen verrattuna. Näin ollen laitos toimi jatkuvasti tyydyttävästi ja poistovesi oli puhdasta.

Malmin sairaalan puhdistuslaitoksen toimintaa paransi lietteen poiskuljetus.

Ennen sitä osoittivat tutkimukset BHK-5-luvun olevan säännöllisesti yli 100 mg/l.

Pitkäkosen puhdistuslaitoksen hoito kuului vesilaitokselle. Pyörivällä veden jakajalla varustettu biologinen suodatin oli ilmeisesti melko kevyesti kuormitettu. Liele nostettiin jälkiselkeytyskaivosta pumpulla kerran vuorokaudessa esiselkeyttämöön.

Kertomusvuonna valmistuivat seuraavat uudet viemäriveden puhdistamot tai vanhojen puhdistamojen lisätyöt:

Rajasaaren puhdistamon II laajennusvaiheen rakennustyöt valmistuivat 11. 1. Oy. Yleisen Insinööritoimiston suorittamina. Laajennusvaiheeseen liittyvät koneet, laitteet ja generaattori vastaanotettiin 8. 3. S. G. Tuderus Oy:n toimittamina. Urakkasumma oli 15 699 593 mk. Samoin vastaanotettiin 1. 7. Strömberg Oy:n hankkimat ja asentamat sähkötekniilliset laitteet.

Kyläsaaren puhdistamon lietteenlämmityslaitteet otettiin 4. 5. tarkastettuina vastaan Huber Oy:n toimittamina ja asentamina. Urakkasumma oli 1.607 mmk.

Kulosaaren puhdistamon koekäyttö alkoi 30. 5. ja laitos otettiin vastaan 8. 7. Urakoitsijana oli Oy. Yleinen Insinööritoimisto. Urakkasumma oli 36.672 mmk.

Kertomusvuoden päättyessä jäivät keskeneräisiksi seuraavat puhdistamoiden rakennustyöt:

Lauttasaaren puhdistamo, jota koskeva urakkasopimus tehtiin 30. 6. Oy. Yleisen Insinööritoimiston kanssa urakkasumman ollessa 160.33 mmk. Tarkoitukseen käytettävänä olleesta 153 mmk:n määrärahasta käytettiin kertomusvuonna 64 296 482 mk.

Viikin puhdistamon rakentaminen alkoi syksyllä rakennusviraston omana työnä. Tarkoitukseen oli varattu kertomusvuonna käytettäväksi 149.8 mmk, mistä käytettiin 21 297 508 mk.

P a l o k a i v o j e n rakentamista koskevan yleissuunnitelman tultua edellisenä vuonna toteutetuksi suoritettiin kertomusvuonna vain palokaivojen ja -altaiden kunnossapitotöitä.

Urheilulaitteet. Korjaus- ja kunnossapitotöitä varten oli talousarvioon varattu 60 mmk, josta käytettiin 59 251 176 mk.

Uudistot varten oli talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja kertomusvuonna käytettävissä yhteensä 43 806 494 mk, josta käytettiin 17 127 747 mk.

Suuri osa urheilulaitteiden uudistyskohteista oli sellaisia, joissa työt jatkuivat vielä v. 1961.

Kertomusvuoden aikana valmistuivat seuraavat työt: Käpylän urheilupuiston pohjoissivun aidan siirtäminen, Meilahden urheilukentän ympäristön tasoitus, Lauttasaaren ja Roihuvuoren hyppyrimäki sekä luistin- ja jääkiekkorata Kivitorpan kentälle.

Väestönsuojat. Talousarvioon sisältyviä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli kertomusvuonna käytettävänä vanhojen väestönsuojien peruskorjauksiin 71.5 mmk ja uusien suojien suunnittelua ja rakentamista varten 94 998 400 mk. Näistä varoista käytettiin peruskorjauksiin 6 865 551 mk ja suunnitteluun 1 337 275 mk.

Kertomusvuoden aikana saatiin valmiiksi Kallion paloaseman suojan peruskorjaustyöt, joiden kustannukset olivat 3 663 551 mk. Keskeneräisinä olivat vuoden

päätyessä Johanneksen suojan peruskorjaustyöt, joiden urakkahinta oli 4.76 mmk ja joihin kuului holvaamattomien osien teräsbetonisten kattoholvien teko sekä lisäksi eräitä muita pienempiä korjaustöitä. Uudistusten ansiosta tehostui näiden suojien normaaliaikainen käyttö huomattavasti ja niiden rakenteet tulivat enemmän ajan-kohtaisia vaatimuksia vastaaviksi.

Uusista rakennustöistä aloitettiin vuoden aikana ainoastaan Kulosaaren kerrostaloalueen yhteisen kalliosuojan louhintatyö, jonka kustannukset suoritettiin työllisyysvaroista. Tämä suoja tulee toimimaan normaaliaikana autotallina tai varastona.

Suunnittelun alaisena olivat lisäksi myös Keski-Kallion ja Meilahden yleiset väestönsuojat, Toukolan ensiapusuoja, talojen yhteissuojat Toukolassa, Niemenmäessä ja Vallilassa, sekä Vilhonvuorenkujan, Vuorikadun, Tiilimäen, Laajalahden ja Lauttasaaren kalliosuojien peruskorjaukset. Ilmanvaihto-, putki- ja sähkötöiden suunnittelu tilattiin pääasiassa ulkopuolisilta asiantuntijoilta.

Työllisyystöitä suoritettiin kertomusvuonna aikana 1. 1.—23. 4. Näiden töiden kustannukset olivat yhteensä 246 903 811 mk. Huomattavimpiin työllisyystöihin käytettiin varoja seuraavasti: Konalan vesijohto ja viemäri 14.9 mmk, Viikin kokoojajohto 17 mmk, Mäkitorpantien vesijohto ja viemäri 32 mmk, Pitäjänmäentien vesijohto ja viemäri 17 mmk, Puistolan varastoalueen vesijohto, viemäri ja katu 48 935 490 mk, Urheilukadun vesijohto Lääkärinkadulta Runeberginkadulle 19 mmk, Ilmalan viemäri 14 mmk, Professorintien silta 24 mmk, Munkkiniemen aukion viemäri 8 mmk, Konalan teollisuusalueen viemäri ja katu 11 878 008 mk, Kulosaaren väestönsuojan louhinta 8 156 680 mk, Pihlajamäen asuntoalueen tulotie 27 931 547 mk, Haagan-Maunulan-Pirkkolan retkireitti 395 080 mk sekä Vantaan silta 726 508 mk.

Tilaustyöt. Katurakennusosasto suoritti tilaustöitä kaupungin muille laitoksille ja osastoille, Puhelinyhdistykselle ja yksityisille. Näistä töistä laskutettiin yhteensä 446 542 637 mk.

Tarveaineiden valmistus. Pasilan kivivarastoon ostettiin hankintaosaston kautta reunakiveä 21 154.16 m, hinta 27 620 008 mk ja kaarrekiveä 1 420.44 m, hinta 2 094 822 mk, yhteensä 29 714 830 mk.

Pasilan kivimurskaamossa valmistettiin sepeliä yhteensä 90 218 (ed. v. 109 059) m³.

Lisäksi valmistettiin sepeliä Herttoniemen kivimurskaamossa 1 935 (8 880) m³.

Pasilan murskaamon kustannukset olivat 52 790 470 mk ja Herttoniemen murskaamon 4 117 000 mk.

Putkivalimossa valmistettiin kertomusvuonna erilaisia betonituotteita seuraavat määrät: muhviputkia yhteensä 11 124 (5 780) kpl, uurreputkia yhteensä 2 586 (3 988) kpl, kaivonrenkaita, Ø 100 cm, 1 159 kpl, kaivonkansia, Ø 100 cm, 361 kpl sekä Ø 37.5 cm, 1 kpl eli, tarkastuskaivon osia yhteensä 1 521 (2 557) kpl. Lisäksi valmistettiin sadevesikaivojen pohjaosia 359 kpl, lukko-osia 100 kpl, yläosia 315 kpl, välisosia 411 kpl ja lukontulppia 51 kpl, eli sadekaivon osia yhteensä 1 236 (1 666) kpl.

Putkivalimossa käytettiin sementtiä 529 500 (565 380) kg, betonisoraa 1 374.5 (1 318.5) m³, 37 m³ sepeliä n:o 1, 305 (192) m³ n:o 2 ja 96 (90) m³ n:o 3, terästä raudoitukseen 50 086 (67 526) kg sekä sidelankaa 726 (952) kg.

Sähkönkulutus oli 29 016 (28 603) kWh, valokaasun kulutus 2 201 (2 135) m³, vesijohtoveden 2 047 (1 705) m³ ja lämmityshöyryn 762.8 (786) tn.

Putkivalimon kustannukset olivat kertomusvuonna yhteensä 31 308 931 mk.

Edellä lueteltujen tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannukset olivat yhteensä 137 813 701 mk.

Kaikkien katurakennusosaston em. töiden kustannukset, tilaustöiden kustannuksia ja talousarvioon sisältyviä palkkoja lukuunottamatta, olivat yhteensä 2 273 801 639 mk.

P u h t a a n a p i t o - o s a s t o

Puhtaanapito-osasto huolehti kaupungille kuuluvan puhtaanapidon suorittamisesta, kaupungin yleisten mukavuuslaitosten kunnossa- ja puhtaanapidosta, lumen- ja jätteidenkaatopaikkojen järjestämisestä ja kunnossapidosta sekä jätteiden käsitelystä.

Kiinteistönomistajain kanssa tehtävien sopimusten perusteella osasto huolehti myös heille kuuluvien katuosuuksien puhtaanapidosta ja kiinteistöihin kertyvien jätteiden kuljetuksesta kaato- tai muulle hävityspaikalle. Yksityisten kiinteistöjen katuosuuksien talvipuhtaanapidosta osasto suoritti kuitenkin vain ajoradan aurauksen ja tasoituksen. Vieraiden valtioiden lähetystöjen, valtion ja seurakuntien katuosuudet jalkakäytävineen pidettiin kunnossa ympäri vuoden.

Katuosuuksien puhtaanapito hoidettiin puhtaanapitovelvollisten suorittamaa korvausta vastaan, jolloin talvipuhtaanapidosta laskutettiin kaupungin todellisten kustannusten mukaisesti. Ajoradan ja sillä olevien suojateiden sekä korokkeitten ja pysäkkikorokkeitten hiekoittaminen kuului kuitenkin kaupungille.

Puhtaanapito-osaston toimesta kuljetettiin ruoka- ja talousvettä sellaisille esikaupunkialueilla oleville yksityistalouksille, joilla ei ollut joko vesijohtoa tai kaivoa.

Toimisto, henkilökunta ym. Henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuonna puhtaanapitopäällikkö, käyttöinsinööri, insinööri, osastokamreeri, 12 piirityönjohtajaa, toimentaja ja 4 toimistoapulaisia. Lisäksi oli osastossa tilapäisinä käyttöinsinööri, jätteidenpolttolaitoksen hoitajana toimiva ylikonemestari, 3 vuorokonemestaria ja toimistoapulainen. Rakennusviraston uudelleenjärjestely oli edelleen vireillä, joten vapautuneita toimistoapulaisen virkoja ei täytetty vakinaisesti. Myös ylimääräistä työvoimaa käytettiin. Vakinaisesta henkilökunnasta oli 6 henkilöä sairauslomalla yhteensä 75 päivää.

Puhtaanapito-osaston koko henkilökunnan määrä oli kertomusvuoden alussa 1 471 sekä vuoden lopussa 1 079.

Kertomusvuoden aikana ryhdyttiin suorittamaan osaston työntekijäin palkanlaskenta koneellisesti kaupungin tietojenkäsittelykeskuksessa. Uusittu menetelmä palveli samalla kustannuslaskentaa ja oli pohjana asiakaslaskutukselle, jonka koneellistamisen esivalmistelutyöt saatiin vuoden loppuun mennessä osittaiseen päätökseen.

Osastoon saapui 135 kirjelmää ja lähetettiin 581.

Laskuja hyväksyttiin 2 280 ja sairausavustusta, vuosilomaa ja tapaturmamaksuja koskevia maksumääräyksiä annettiin 2 823.

Vahingonkorvausanomuksia, jotka aiheutuivat liukastumisesta kaduilla ja liikennevahingoista, käsiteltiin 23. Suoritetuista puhtaanapitotöistä kirjoitettiin 22 343 laskua, myydyistä jätteistä 8 ja sekalaisista töistä 1 647 laskua.

Toimisto siirtyi 15. 11. rakennusviraston uuteen toimitaloon Kasarmikatu 21:een. Työntekijäin palkanlaskentaa hoitavat toimistoapulaiset siirtyivät, osaston henkilökuntaan tosin edelleen kuuluvina, tiliosaston suojiin samassa talossa. Siirron tarkoituksena oli keskittää koko rakennusviraston työntekijäin palkanlaskenta ja henkilöasiain hoito tapahtumaan samassa toimistossa.

Katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapitoa varten oli kaupunki jaettu 20 puhtaanapitopiiriin, joista yksi ns. Malmin piiri eli Vantaan idänpuoleinen osa kaupunkia oli katurakennusosaston hoidossa puhtaanapito-osaston laskuun. Lisäksi hoidettiin lumenkaatopaikkoja ja katuhiekkavarastoja osittain omina piireinään. Katupuhtaanapitoa johti käyttöinsinööri ja hänen alaisinaan yhteensä 22 työnjohtajaa, joista 9 oli vakinaista. Heidän lisäksi oli talvipuhtaanapitoa varten puisto-osaltolta komennettuina kaksi työnjohtajaa.

Työntekijäin luku vaihteli 1 248 työntekijästä talvella 434 työntekijään kesällä, keskiarvon ollessa 642 työntekijää viikkoa kohti.

Työnjohtajista oli 9 sairauslomalla yhteensä 224 päivää ja työntekijöistä 916 yhteensä 7 328 päivää.

Auraussopimuksia yksityisten omistamien kiinteistöjen kanssa oli kertomusvuoden alkaessa 3 113 ja päättyessä 3 005. Kesäpuhtaanapitosopimuksia oli 12 kiinteistön kanssa.

Kaupungin 155 kiinteistön ja 355:n valtion, seurakuntien ja vieraiden valtioiden lähetystöjen kiinteistön katuosuuksien puhtaanapito hoidettiin kautta vuoden.

Lunta kuljetettiin osaston toimesta lumenkaatopaikoille yhteensä 516 774 m³. Lumenkaatopaikkoja oli eri puolilla kaupunkia yhteensä 24. Lakaisujätteitä kaduilta kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille yhteensä 47 393 m³.

Katujen kasteluun ja torien huuhteluun käytettiin 59 287 m³ vettä ja katujen ja teiden hiekoittamiseen 39 111 m³ hiekkaa.

Kiinteistöjätteiden kuljetus, kaatopaikkojen ja yleisten mukavuuksilaitosten hoito ja puhtaanapito. Jätteiden kuljetusta ja käsittelyä varten kaupunki oli jaettu alueellisesti kuuteen piiriin, minkä lisäksi tehtävänmukaisen jaon perusteella muodostettu seitsemäs piiri huolehti käymälälannan kuljetuksesta ja hajoitus- ja sadevesikaivojen tyhjennyksestä koko kaupungin alueella.

Katu- ja kiinteistöpuhtaanapidon työnjohto oli yhteinen Lauttasaaren piirissä ja Kulosaaren, Herttoniemen ym. kaakkoiset alueet käsittävässä piirissä.

Jätteiden kaatopaikkoja oli järjestetty sekä Pasilaan että Herttoniemeen. Osa jätteistä kuljetettiin katurakennusosaston hoidossa olevaan roskienlahottamoon.

Jätteidenpolttolaitos Kyläsaaressa määrättiin valmistuttuaan puhtaanapito-osaston hoitoon, minkä johdosta osastoon palkattiin lokakuun alusta käyttöinsinööri ja perustettiin neljä tp. konemestarin virkaa.

Työnjohtajista oli kolme vakinaista ja heidän lisäksi oli töitä valvomassa viisi ylimääräistä työnjohtajaa.

Kiinteistöjätteiden ja makkilannan kuljetuksessa oli 68 osaston omaa ja 10 yksityistä autoa.

Kiinteistöpuhtaanapitoa suorittamassa oli keskimäärin 199 työntekijää. Heistä oli sairauslomalla 184 henkilöä yhteensä 1 472 päivää.

Kiinteistöistä, joiden puhtaanapidosta oli tehty vuosisopimus, oli kaupungin omistamia 206 ja yksityisten omistamia 1 147. Kertatilauksen perusteella hoidettiin

31. Yleiset työt

203 kaupungin kiinteistön ja 2 898 yksityisten omistaman kiinteistön puhtaanapito. Lisäksi huolehdittiin 248 talorakennustyömaan sekä kaupungin 28 yleisen käymälän ja 26 vedenheittopaikan puhtaanapidosta.

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 2 421 talossa. Sadevesikaivoja tyhjennettiin 373.

Kertomusvuonna kuljetettiin erilaisia jätteitä seuraavat määrät:

Jätteiden laatu	Viety kaato- paikoille	Viety kompos- toimislaitok- selle	Viety maataloil- le kaupungin läheisyydessä	Yhteensä
Talous-, paperi- yms. asuma- ja teollisuusjätteitä	392 783	20 359	595	413 737
Tuhkaa	36 015	—	—	36 015
	1 393	—	4 606	5 999
Makkilantaa	(27 860 astiaa)	—	(92 120 astiaa)	(119 980 astiaa)
Hajoituskaivosakkaa	33 180	—	733	33 913
Yhteensä.....	463 371	20 359	5 934	489 664

Erilaisia eläinraatoja korjattiin pois ja hävitettiin 1 934, joista koiria oli 535, kissoja 876, kyyhkyisiä 215 sekä muita 308.

Ruoka- ja talousvettä kuljetettiin eri puolilla esikaupunkialuetta sijaitseviin vedenjakelupaikkoihin 120 m³, kaupungin laitoksille 929.5 m³, yksityistalouksiin kuljetusmaksutta 19 629.5 m³ sekä kuljetusmaksua perien 3 626 m³, yhteensä 24 305 m³. Vettä tilanneita kiinteistöjä oli kertomusvuoden päättyessä 1 147. Kuljetustyössä, jota valvoi työnjohtaja, käytettiin kuutta 4—5 m³:n suuruisella säiliöllä varustettua autoa sekä kiireisimpinä aikoina näiden lisäksi kahta 2.5 m³:n säiliöllä varustettua autoa.

Työnjohdollisesti siirrettiin vedenkuljetus kiinteistöpuhtaanapitoon kuuluvaksi.

Puhtaanapito-osaston moottoriajoneuvojen ja tärkeimpien työkonoiden määrät olivat seuraavat: kuorma-autoja 104, vähennys 2, kasteluautoja 4, lakaisukoneita 4, tiehöyliä 43, lisäys 3, kumipyörätraktoreita 96, vähennys 2, kaivontyhjennysautoja 4 ja autoon kiinnitettäviä hiekanlevittäjiä 21, vähennys 6.

Katuhiekoituksen työnjohdon helpottamiseksi ja hiekoituksen ohjaamiseksi mahdollisimman nopeasti kulloinkin eniten hiekkaa tarvitseville liikenneväylille oli hiekoitusautoihin hankittu ja asennettu yhteensä 17 radiopuhelinta, jotka toimivat liikennelaitoksen ULA-puhelinkeskukseen liittyvinä.

Talorakennusosasto

Henkilökunta. Talorakennusosaston vakinaiseen henkilökuntaan kuuluivat vuoden lopussa: kaupunginarkkitehti (virka avoinna), I ja II apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti, työpäällikkö, 18 arkkitehtia (yksi virka avoinna), 6 rakennusinsinööriä, 3 koneinsinööriä, 5 piirtäjää, 2 suunnitteluteknikkoo, lämmöntarkkailija, osastosihteeri, osastokamreeri, kirjanpitäjä, kanslisti sekä 9 toimistoapulaista. Työsuhteessa oli lisäksi arkkitehteja, sisustustaitelija, insinöörejä, arkkitehti- ja insinööriharjoittelija, toimistoapulaisia, maalarimestari, puhelinkeskuksen hoitaja ja vahtimestari. Henkilökuntaan kuului vielä 35 vakinaista rakennusmestaria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä, työmäärärahoista palkattuja rakennusmestareita.

Työvoima vaihteli, ollen 973 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 846 joulukuun viimeisellä viikolla ja oli suurin, 1 113, 3.—9. 7. välisellä viikolla. Työntekijäin viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 842 (ed. v. 939).

Eräiden kiireellisten rakennuskohteiden suunnittelu oli edelleen annettava yksityisten arkkitehtitoimistojen ja neuvottelevien insinööritoimistojen tehtäväksi. Samoin käytettiin urakoitsijaliikkeitä eräiden rakennustöiden suoritukseen.

Uudis-, muutos- ja lisärakennustyöt ja niiden kustannukset ym. Kertomusvuonna suoritettiin loppuun mm. seuraavat uudis-, muutos- ja lisärakennustyöt: Kivelän sairaalan XIV rakennuksen muutos- ja korjaustyöt; Nikkilän sairaalan alueen lämpö-, höyry-, vesi- ja viemärijohtojen uusiminen, voimalaitoksen uusimis- ja laajennustyöt sekä sikalarakennuksen rakennustyöt; Nummelan parantolan muutos-työt; Malmin sairaalan henkilökunnan asuntorakennus; Keski-Kaarelan kansakoulun, äitiysneuvolan, kirjaston ja lastentalon rakennustyöt; Esplanaadikappelin lisärakennuksen rakennustyöt; Kauppatorinhallin peruskorjaus; Stansvikin kartanon lisärakennuksen rakennustyöt; Tuomarinkylän kartanon peruskorjaus; rakennusviraston toimistotalon rakennustyöt; Toukolan konekorjaamon lisärakennusten rakennustyöt; rakennusviraston autokorjaamon Hernesaassa olevien rakennusten peruskorjaus sekä Herttoniemen viemärivereden puhdistamon laajennustöiden I vaiheen rakennustyöt.

Uudisrakennus-, muutos- ja lisärakennustöistä, jotka jatkuivat v:een 1961, mainittakoon: Katariinankatu 1—3:ssa ja Aleksanterinkatu 16:ssa olevien talojen peruskorjaustyöt; Hesperian sairaalan hermotautien sairaalan ja psykiatrisen vastaanotto-osaston rakennustyöt; Kivelän sairaalan keittiörakennuksen laajennus- ja uusimistyö, alueen väestönsuojan rakentaminen sekä eräiden rakennusten liittäminen kaukolämmitysverkostoon; Nikkilän sairaalan perheasuntorakennuksen rakennustyö; tuberkuloositoimistorakennuksen rakennustyö; Koskelan sairaskodin keittiö- ja keskusrakennuksen rakennustyö; Herttoniemen vanhusten asuntolan rakennustyöt; Haagan paloaseman rakennustyö; Outamon vastaanottokodin rakennustyö; Siilitien kansakoulun rakennustyö; Kyläsaaren jätteidenpolttolaitoksen rakennustyöt sekä työt rakennusviraston hankintaosaston varastoalueella Oulunkylässä.

Muiden laitosten laskuun suoritetuista uudis- ja lisärakennuksista mainittakoon sähkölaitoksen keskusvaraston ja korjauspajan muutos- ja korjaustyöt Hämeentie 161:ssä, Herttoniemen kytkinlaitos, 14 muuntamorakennusta, Hanasaaren höyryvoimalaitos, Eteläsataman uusi varistorakennus ja Sörnäisten sataman huolto-rakennus.

Lisäksi suoritti talorakennusosasto kertomusvuoden aikana huomattavan määrän korjaus- ja kunnostamistöitä kaupungin eri laitoksissa.

Vuoden aikana valmistuneita rakennuksia varten varattujen määrärahojen ylitysoikeuksia myönnettiin yhteensä 133 022 400 mk, josta 54 075 000 mk oli myönnetty jo ennen ao. rakennustyön aloittamista. Vuoden aikana valmistuneiden rakennusten määrärahoista jäi säästöä n. 40 794 219 mk.

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapittoa varten oli talousarvioon merkitty yhteensä 224 972 800 mk:n suuruinen määräraha. Korjaus- ja kunnossapitotöiden kustannukset nousivat 194 625 420 mk:aan, joten määrärahasta jäi käyttämättä 30 347 380 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarvioon varattu yhteensä

2 867 635 600 mk:n suuruinen määräraha. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 1 397 905 516 mk:aan.

Tämän lisäksi siirrettiin v:lta 1959 määrärahoja yhteensä 1 849 298 893 mk. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 1 215 112 529 mk:aan. Säästöstä, 634 186 364 mk, siirrettiin 593 392 145 mk v:een 1961 suorittamatta jääneitä töitä varten ja jäännös eli 40 794 219 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Vuoden aikana suoritettiin edellisten lisäksi töitä, joita varten määräraha myönnettiin kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista, sekä kaupungin muille virastoille ja laitoksille töitä, joista laskutettiin yhteensä 322 547 673 mk; tästä työllisyystöiden osuus oli 1.1 mmk.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä kertomusvuonna nousivat 3 256 108 070 (ed. v. 2 980 296 524) mmk:aan.

Suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 2 060 828 158 (1 849 298 893) mk v:een 1961.

Kesälomaa myönnettiin 1 359 (1 528) työntekijälle, yhteensä 24 569 päivää. Kustannukset mainituista lomista nousivat 55 289 866 (56 497 989) mk:aan. Sairauslomien kustannukset nousivat 21 615 241 (23 223 248) mk:aan. Hautausapuina maksettiin 992 980 (745 102) mk. Kustannukset vapaapäiväpalkoista nousivat 6 847 190 (1 853 209) mk:aan.

Vakinaisten viranhaltijain palkat ylityökorvauksineen olivat 101 384 665 mk. Työsuhteessa olevien palkat olivat 48 147 591 mk, eli yhteensä 149 532 256 mk.

Osasto käsitteli 1 558 diariin vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja. Lisäksi vietin diaariin 1 024 tarjousta tai sopimusta.

Talorakennusosaston I koneinsinöörin ylitöitä valvontaan kuuluvien laitosten kattiloiden lukumäärä, laatu ja yhteinen tulipinta olivat vuoden lopussa:

<i>Höyrykattilat</i>	Luku	Tulipinta, m ²
Korkeapaineekattilat	11	1 774.0
Matalapaineekattilat	84	1 872.7
Yhteensä	95	3 646.7
<i>Lämminvesikattilat</i>	263	4 341.0
Kaikkiaan	358	7 987.7

Lämpö-, vesi-, viemärointi-, ilmanvaihto- ym. laitteiden suunnittelu, töiden valvonta sekä lopputarkastukset. Kertomusvuoden kuluessa huomattavimmista alaan kuuluvista töistä mainittakoon mm.: Kaupungintalon korttelin saneerauksen suunnittelu, sosiaalivirastotalon, Haagan paloaseman, Roihuvuoren vanhainkodin, talojen Kataariinankatu 1—3:ssa sekä Aleksanterinkatu 12:ssa ja 16:ssa sekä Kaisaniemen ja Siilitien kansakoulujen töiden suunnittelu. Töitä suunniteltiin ja valvottiin tai pidettiin niiden lopputarkastuksia lukuisien kaupungin sairaaloiden, lastenkotien ym. virastojen ja laitosten rakennuksissa tai alueella.

Samoin suoritettiin talorakennusosaston hoidossa olevien laitosten korjaustyöt.

Lisäksi annettiin lämmitysohjeita ja suoritettiin lämmityksen tarkkailua säännömukaisesti talorakennusosaston ja kiinteistöviraston hoitoon kuuluvissa laitoksissa. Asiantuntija-apua alaan kuuluvissa kysymyksissä annettiin kaupungin eri laitoksille.

P u i s t o - o s a s t o

Henkilökunta, huoneisto ym. Puisto-osaston henkilökunnan muodostivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, 9 piiripuu-tarhuria, piirtäjä, 2 toimistoapulaista, ylimääräinen toimistoapulainen, 12 työmäärä-rahoista palkattua työnjohtajaa sekä osapäiväksi palkattu suunnittelija.

Työntekijäin lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 190. Näistä oli työttömyys-työntekijöitä 38. Vuoden lopussa oli 140 ja keskimäärin viikottain 380 työntekijää. Suurin lukumäärä oli 575 kesäkuussa.

Vuoden aikana kuoli kuusi työntekijää ja eläkkeelle siirtyi kaksi työntekijää.

Sairaustapauksia oli 210. Sairauslomapalkkoja maksettiin 5 669 298 mk. Tapa-turmia sattui vuoden kuluessa 44.

Osasto muutti 5. 12. rakennusviraston uuteen toimitaloon Kasarmikatu 21, jossa sille oli varattu 4 huonetta, yhteiseltä pinta-alaltaan 105 m².

Osastolle saapui kaikkiaan 509 kirjelmää ja sieltä lähetettiin 158 kirjelmää.

Saapuneita laskuja oli 1 354 ja lähetettyjä laskuja 629. Maksumääräyksiä kirjoi-tettiin 1 367.

Toimistossa laadittiin 44 puutarhasuunnitelmaa ja 10 muuta piirustusta.

Kasvihuoneet, lavatarha ja taimisto. Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin 68 567 kasvia kukkaryhmiä varten. Lämmitykseen käytettiin 13 700 kg koksia ja 142 069 kg polttoöljyä.

Edellisenä vuonna valmistuneet hollantilaismalliset lavat olivat ensi kerran käy-tössä.

Taimistosta siirrettiin puistoihin seuraavat määrät kasveja:

	Istutettu puistoihin kpl	Myyty kpl	Hävitetty vioittuneina kpl	Lisätty kpl	Varastossa kpl
Lehtipuita	527	215	155	—	8 514
Havupuita	88	68	—	—	1 504
Koristepensaita	6 622	3 167	260	3 334	44 015
Köynnöskasveja	337	88	320	—	6 487
Perennoja	2 919	2 552	340	4 433	46 145
Kukkasipuleita	33 540	—	—	—	1 800

Puisto- ja leikkikenttätyöt. Osaston hoidossa oli vuoden lopussa 330 yleistä puis-toa, 90 erinäisten kaupungin laitosten puistoa sekä 20 sopimuksen perusteella hoidet-tavaa puistoa.

Istutuksiin kohdistuneista vahingonteosta perittiin korvausta kaikkiaan 119 540 mk.

Vuoden aikana jatkettiin edellisinä vuosina keskeneräiseksi jääneiden puistojen rakentamista Keskuspuistoalueella, Sigurd Steniuksen puistossa, Kustaankartanon puistossa, Pajamäen puistoalueilla, Auroran sairaalan alueella, Tilkanmäessä, Kuu-sikko- ja Lampuotilantien välisellä alueella, Ramsaynrannassa, Lahnalahdenpuis-tossa Lauttasaareissa ja Kotkavuorella. Lopulliseen kuntoon saatiin Seurasaa-ren ravintolan ympäristö, Kaisaniemen lammikon ympäristö, Helsinginkatu 34:n ja 36:n välinen alue, Maunulan ja Pakilan lastentarhan pihat ja Lönnroten patsaan ympäristö.

Leikkikenttätöitä jatkettiin mm. Herttoniementien varrella olevalla hiekkakuoppa-alueella, Pitäjänmäen leikkikentällä, joka saatiin valmiiksi, Tapanilan- ja Terhontien kulmassa ja Oulunkylän Pitkäpellolla. Pitäjänmäen leikkikentän lisäksi saatiin lopulliseen kuntoon Pikkukosken leikkipuisto.

Työttömyystöitä suoritettiin Pajalahdenpuistossa ja Myllykalliolla Lauttasaaressa sekä Mäenlaskijantien ja Majavatien puistoalueilla Herttoniemessä.

Tilaustyöt. Lisäksi puisto-osasto suoritti tilauksesta töitä rakennusviraston eri osastoille, kaupungin muille laitoksille sekä jonkin verran yksityisille. Tilaustöistä olivat huomattavimmat: Keski-Kaarelan kansakoulun pihastutukset, Kulosaaren ja Munkkiniemen pumppuaseman ympäristöt, Pajaniityntien reuna-alueet, Pajamäentien puistokaistat, Tiurasaarentien viereinen uimaranta, Näyttelijäntien puistokaista, Professorintien sillan maatukien luiskat, Haapaniemen kentän reunat, kaasulaitoksen toimistorakennuksen ympäristö, Mäkelänkatu 46—48:n etupuutarha ja Oulunkylän varastoalueen varastonhoitajan rakennuksen ympäristö. Puhtaana-pito-osaston tilauksesta suoritettiin myös lumitöitä.

Tilaustöiden rahallinen arvo oli kaikkiaan 29 931 434 mk.

Menot ja tulot. Talousarvioon oli kertomusvuonna merkitty yleisten töiden pääluokan luvun Istutukset korjaus- ja kunnossapitotileille yhteensä 142 453 360 mk. Tilien ylittämisoikeutta myönnettiin 9.5 mmk. Menot tilien mukaan olivat 147 137 634 mk.

Tuloa tuottamattomien pääomamenojen luvussa Istutukset oli uusia puistoja ja leikkikenttiä varten 54.5 mmk, josta käytettiin 50 361 749 mk. Edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja, yhteensä 16 665 920 mk, käytettiin kertomusvuonna 10 355 015 mk. Tuloa tuottamattomien pääomamenojen määrärahoja siirtyi seuraavaan vuoteen kaikkiaan 10 449 156 mk.

Puisto-osaston tulot kertomusvuonna olivat kaikkiaan 2 484 679 mk. Nämä jakautuivat seuraavasti: ruukkukasvien ja leikkokukkien myynti 975 684 mk, taimistotuotteiden myynti 868 660 mk, pienten taimien myynti 9 684 mk, lannan ja mullan myynti 164 575 mk, kasvien vuokraaminen 240 200 mk sekä muut sekalaiset tulot 225 876 mk.

H a n k i n t a o s a s t o

Hankintaosaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat hankintapäällikkö, apulaishankintapäällikkö, osastokamreeri, varastokirjanpitäjä, toimentaja, inventoija, 7 vakinaista toimistoapulaista sekä tilapäinen toimistoapulainen ja työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen.

Päävarastossa Malminkatu 5 toimivat seuraavat viranhaltijat ym.: varastonhoitaja, apulaishankintapäällikkö, varastoesimies, varastokirjanpitäjä, 2 vakinaista toimistoapulaista sekä yksi tilapäinen ja yksi työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen. Oulunkylän, Ruoholahden ja Töölön alavarastoissa, Toukolan puutavaravarastossa ja Herttoniemen varastossa toimi esimiehenä varastoesimies. Näistä oli 4 vakinaista ja yksi työmäärärahoilla palkattu. Varastoissa oli työntekijöitä 31.12. yhteensä 63.

Varastossa olleiden rakennusaineiden ja muiden tarvikkeiden arvo oli 1.1.1960 128 795 543 mk. Vuoden aikana niitä ostettiin 785 023 046 mk:n arvosta ja annettiin

käytettäväksi 787 039 746 mk:n arvosta. V:een 1961 siirtyneiden rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 126 778 843 mk.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin muiden laitosten sekä yksityisten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti: katurakennusosasto 240 607 963 mk, talorakennusosasto 284 411 420 mk, puhtaanapito-osasto 62 080 740 mk, puisto-osasto 9 636 753 mk, hankintaosasto 8 288 261 mk, rakennusvirasto ja tiliosasto 793 018 mk, konevarikko 18 830 605 mk, satamalaitos 87 222 869 mk sekä muut 75 168 117 mk, yhteensä 787 039 746 mk.

Muille kaupungin laitoksille ja virastoille tehtäviä hankintoja hoidettiin suurimaksi osaksi hankintasopimuksilla ja tilauksilla, jolloin tavara toimitettiin liikkeestä suoraan ao. laitokselle tai virastolle. Samanlaista menettelyä käytettiin osaksi myös rakennusviraston omille osastoille tapahtuneissa hankinnoissa. Sopimuksilla ja tilauksilla toisille laitoksille ja virastoille toimitettujen hankintojen arvo nousi vuoden aikana 340 924 660 mk:aan ja rakennusviraston osastoille samalla tavalla toimitettujen hankintojen arvo 279 970 103 mk:aan.

Osaston suorittamien rakennusaine-, kone-, kalusto- ja kulutustarvikehankintojen kokonaisarvo kertomusvuoden aikana oli 1 771 049 727 mk.

Vuokratuloja vieraille lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista oli 2 806 297 mk.

Osastolle saapui kertomusvuoden aikana 2 788 kirjettä ja lähetettiin 1 918 kirjettä. Laskuja saapui 11 956 ja lähetettiin 3 218.

Konevarikko

Konevarikko, jonka päällikkönä toimi apulaiskaupungininsinööri, jakautui toimistoon, konekorjaamoon, autokorjaamoon ja konevarastoon.

Toimiston henkilökuntaan kuuluivat toimistoesimies, kirjanpitäjä, kolme vakinaista toimistoapulaista ja yksi tilapäinen toimistoapulainen sekä lisäksi kaksi työso-
pimussuhteessa olevaa toimistoapulaista, tuntikirjuri ja asiapoika.

Konekorjaamossa oli konekorjaamon päällikkö, kaksi vakinaista ja neljä työ-
sopimussuhteessa olevaa työnjohtajaa, yksi vakinainen piirtäjä ja työso-
pimussuhteessa suunnittelija sekä talonmies-lämmittäjä.

Autokorjaamossa oli autokorjaamon päällikkö, kaksi vakinaista työnjohtajaa ja kolme työso-
pimussuhteessa olevaa työnjohtajaa, sekä kirjuri, tuntikirjuri ja toi-
mistoapulainen.

Konevarastossa, joka käsitti sekä kone- että tarveainevaraston, oli konevaraston-
hoitaja ja varastoesimies, molemmat vakinaisia.

Työntekijöitä oli 31.12. kertomusvuonna konekorjaamossa 171, autokorjaamossa 82 ja konevarastossa 6 eli yhteensä 259.

Konekorjaamon tuotantokomiteaan kuuluivat puheenjohtajana seppä Urpo Järvinen, varapuheenjohtajana asent. Otto Päivinen, sihteerinä ins. Erkki Kata-
jisto, varasihteerinä toimistoesimies Nils Nyström sekä muina jäseninä apul.kaup.
ins. Lemmitty Salmensaari, apul.katurak.pääll. Kaarlo Laurila, asent.Paavo Mak-
konen, viilaaja Arvi Rantanen, asent. Eero Sainio ja suunnittelija Toivo Mattila.
Varajäseninä olivat katurak.pääll. Yrjö Virtanen, työpäällikkö Esko Toivola, auto-

korjaamon pääll. Veikko Kiviniemi, hitsaaja Einar Dahlbom, peltiseppä Olavi Hämläinen, poraaja Severi Nieminen, puuseppä Matti Peura, asent. Onni Vihervaara, työnjoht. Sven Linkosalmi ja kirjanpit. Olavi Kinnunen.

Autokorjaamon tuotantokomitean varsinaiset jäsenet olivat puheenjohtajana ins. Kiviniemi, varapuheenjohtaja työnjoht. Kalle Viljamaa, sihteerinä asent. Väinö Karvinen, varasihteerinä viilaaja Eino Rinne sekä muina jäseninä apul. kaup. ins. Salmensaari ja esimies Harry Vikström. Varajäseninä olivat ins. Katajisto, puhtaanapitopääll. Heikki Saarento, seppä Esko Laine, maalari Jalmari Kunnas, asent. Ilkka Seutu ja työnjoht. Lauri Strand.

Vuoden aikana suoritettut työt jakautuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin laitosten kesken markkamääräisesti seuraavasti: katurakennusosasto 17 373 151 mk, talorakennusosasto 32 904 539 mk, puhtaanapito-osasto 61 141 174 mk, puisto-osasto 4 560 868 mk, hankinta-osasto 175 124 200 mk, satamalaitos 26 186 726 mk, konevarasto 9 295 858 mk, rakennusviraston muut osastot 36 564 mk, osaston omat työt 319 996 mk ja muut kaupungin laitokset 14 830 928 mk eli yhteensä 341 774 004 mk.

Varastossa vuoden alussa olleiden tarveaineiden arvo oli 62 528 606 mk. Vuoden aikana ostettiin 75 220 883 mk:n arvosta ja luovutettiin käyttöön 75 415 134 mk:n arvosta. V:een 1961 siirtyneiden tarvikkeiden arvo oli 62 334 355 mk.

Vuoden aikana saapui 8 949 laskua ja lähetettiin 1 664. Maksumääräyksiä annettiin samana aikana 932. Työtilauksia oli 7 674 .

T i l i o s a s t o

Tiliosaston kassavirastona toimi rahatoimisto.

Tiliosaston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, 11 toimistoapulaista, joista 2 työskenteli puhtaanapito-osastossa, ja lähetti.

Henkilökunnasta oli 5 sairauslomalla yhteensä 25 päivää.

Tilitositteita oli vuoden aikana yhteensä 55 734, joista maksumääräyksiä 39 976, kassatositteita 9 643 ja muistiotositteita 6 115. Laskutuksia oli yhteensä 7 412, joista yksityisiä 2 210 ja kaupungin muita virastoja ja laitoksia koskevia 5 202. Lähetettyjä kirjeitä oli 102 ja lähetteitä 1 591.

Tiliosaston toiminnan laajuus selviää seuraavasta menojen ja tulojen erittelystä: talousarviotyöt 5 128 040 157 mk, siirtyvät työmäärärahat 2 105 171 537 mk, työtömyystyöt 323 654 697 mk, ylimääräiset työt 63 067 028 mk, laskutettavat työt 1 001 951 586 mk, lähetetilin menot 7 835 527 542 mk, lähetetilin tulot 1 865 684 479 mk, laitosten väliset työt 1 556 928 981 mk, ennakkomenot 5 878 176 mk, tarveaineet 1 226 940 150 mk, tuloveron ennakot 461 869 573 mk, huoltokassa 139 215 082 mk, leski- ja orpoeläkekassa 418 603 mk, menojäämät 322 048 285 mk, tulojäämät 118 670 344 mk ja rakennusviraston tulot 837 010 866 mk eli yhteensä 22 992 077 086 mk.